

5. <https://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/Konkursna-robota-PEREKLAD-SLENHU.pdf>

6. Тищенко О. Український молодіжний сленг у когнітивному вимірі. <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/73121>

Китайгородська Маргарита,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
*Науковий керівник: Стратулат Наталія
Вікторівна*, професор кафедри правової
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ, кандидат філологічних
наук, доцент

ДОТРИМАННЯ НОРМ СЛОВОВЖИВАННЯ У ПРОФЕСІЙНОМУ МОВЛЕННІ

Після проголошення незалежності нашої держави сфери економічного, культурного, політичного життя соціуму змінили свої орієнтири. Невідворотно постало питання й про стан і статус української мови. Після того, як українська мова отримала статус державної, виникла нагальна потреба фахівцям різних сфер, у тому числі і працівникам поліції, на високому рівні володіти державною мовою, постійно підвищувати власний рівень культуромовної компетенції.

Предметом нашого дослідження є лексичні норми, які регулюють правильність вживання слів у властивих їм значеннях, та їх реалізація у фаховому мовленні.

У своїх наукових напрацюваннях Н. Бабич [1], М. Волощак [2], Л. Голіченко [3], О. Мазніченко [4], Л. Мацько [5] та ін. особливу увагу приділяли нормам слововживання, зокрема дотриманню їх у професійній комунікації. Проте питання всебічного вивчення особливостей слововживання залишається й натеper актуальним та потребує подальшого дослідження.

Відмітимо, що лексичні норми, як наголошують вчені, – це загальноприйняті норми слововживання у сучасній українській літературній мові. Дотримання лексичних норм є найважливішою умовою точності й правильності мовлення, характерною ознакою висококваліфікованого фахівця, а також показником рівня його загальної культури. Це, зі свого боку, дає підстави говорити про те, що недотримання правил слововживання спричиняє відповідні помилки

лексичної семантики, які викривлюють зміст тексту як наслідок неправомірної сполучуваності слів.

У сучасному мовознавстві, вивчаючи природу правил вживання слова, можна виокремити такі типові лексичні помилки: росіянізми (так звана російсько-українська мовна «мішанина»), тавтологія (спеціальне або непередбачене повторення тих самих, спільнокоренових або близьких за значенням слів), плеоназми (мовна надмірність, стилістичний зворот з однозначними, семантично близькими чи синонімічними словами), пароніми (слова, близькі за звуковим і буквеним складом та звучанням і написанням, але різні за значенням) та ін.

Проаналізуємо на конкретних прикладах зазначені вище види помилок, яких припускаються у в мовленні (усному чи писемному) представники правоохоронних органів. Зрозуміло, що передусім це словосполучення слів, що належать до групи професійної лексики.

Так, у межах росіянізмів можна назвати такі словосполучення: копія вірна замість згідно з оригіналом; відмінити наказ замість скасувати наказ; у даному законі замість у цьому законі (в зазначеному законі); вступив в силу нормативно-правовий акт замість набрав чинності нормативно-правовий акт та ін.

Щодо тавтологічних конструкцій варто навести такі приклади, що відображають типові помилки: забезпечення безпеки замість гарантія безпеки; зробити роботу замість виконати роботу; прорахунки враховано замість недоліки враховано; адреса проживання замість адреса та ін.

Непоодинокі випадки трапляються й неправильного вживання паронімів: громадянська думка замість громадська думка; направити лист адресанту замість направити лист адресату; керівник поставив задачу перед працівниками замість керівник поставив завдання перед працівниками; гуманістичне поводження замість гуманне поводження та ін.

У межах плеонастичних конструкцій розповсюджені такі одиниці: реальні факти замість реалії або факти; легальний закон замість закон; колега з роботи замість колега; травматичне ушкодження замість травма або ушкодження та ін.

Підсумовуючи, слід сказати, що поняття грамотного мовлення є основною характерною ознакою мовленнєвої культури, яка ґрунтується на знаннях мовних норм, зокрема лексичних. Дотримання, у свою чергу, правил слововживання є надзвичайно важливими в юридичному мовленні як усному, так і писемному, адже порушення правил слововживання спричиняє спотворення самого тексту та мови

загалом. Орієнтуючись на лексичну норму, яку фіксують тлумачні словники, працівники поліції покращують своє мовлення. А наведенні приклади типових лексичних помилок допоможуть кожному уникнути їх у професійно-мовленнєвій практиці.

Список використаних джерел

1. Бабич Н. Практична стилістика і культура української мови: навчальний посібник. Львів : Світ, 2003. 432 с.
2. Волошак М. Неправильно-правильно: довідник з українського слововживання за матеріалами засобів масової інформації. Київ : Видавничий центр «Просвіта», 2000. 128 с.
3. Голіченко Л. Формування лексичної українськомовної компетентності майбутніх юристів служби безпеки України в процесі освітньої діяльності. Матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. з проблем розвитку та функціонування державної мови (Київ, 28 листоп. 2019 р.).
4. Мазніченко О. Специфіка інтерференції при українсько-російському та арабсько-французькому білінгвізмах. Сходознавство. 2010. № 52 . С. 36–45.
5. Мацько Л., Кравець Л. Культура української фахової мови: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2007. С. 6–7.

Мошківська Катерина Вікторівна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Стратулат Наталія
Вікторівна**, професор кафедри правової
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ, кандидат філологічних
наук, доцент

МОВЛЕННЄВА КУЛЬТУРА ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Правоохоронна діяльність, спрямована на забезпечення прав і свобод громадян та боротьбу зі злочинністю, відіграє важливу роль в усіх сферах життя українського суспільства. Щоденно працівники правоохоронних органів контактують з великою кількістю людей, які належать до різних соціальних верств, мають різний рівень освіти, різняться за політичними поглядами, релігійними переконаннями, віковими особливостями тощо.